

Білоцерківський національний аграрний університет

Економічний факультет

Кафедра економіки та економічної теорії

	<p>СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА» Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини» Спеціальність – С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» Спеціалізація – С1.01 «Економіка» Освітня програма «Економіка»</p>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми:	вибірковий
Кількість кредитів ECTS /загальна кількість годин	4 кредити /120 годин
Семестр	5
Форма контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Профайл викладача 	<p>Батажок Світлана Григорівна Посада: доцент кафедри економіки та економічної теорії Вчене звання: доцент Науковий ступінь: кандидат економічних наук Робоче місце: навчальний корпус №4 (пл. Соборна, 8/1), 121 ауд. (кафедра економіки та економічної теорії). E-mail: batazhok@ukr.net</p>
Опис дисципліни	<p>Бюджетна система являється ключовою складовою державних фінансів. Бюджет слугує інструментом реалізації соціально-економічної політики держави, оскільки він є відображенням складної системи перерозподільних відносин у суспільстві та стосується практично кожної юридичної та фізичної особи.</p> <p>Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен:</p> <p><i>знати:</i> у чому полягає призначення бюджету та його функції; зміст, складові та перспективні напрямки бюджетної політики; склад та сутність бюджетного законодавства; етапи бюджетного процесу як на загальнодержавному так і на місцевому рівнях; засади управління бюджетним дефіцитом; принципи побудови бюджетного устрою та склад бюджетної системи; як використовується інструментарій міжбюджетних відносин; сутність та склад доходів та видатків державного та місцевих бюджетів; зміст державного боргу та методи управління ним;</p>

	<p><i>вміти:</i> здійснювати аналіз бюджетного законодавства та змін у ньому; визначати завдання та основні напрямки бюджетної політики; здійснювати розрахунок потреби у коштах для фінансування бюджетних установ та заходів; аналізувати показники бюджетів різних рівнів в динаміці та робити обґрунтовані висновки; оцінювати концептуальні основи функціонування дефіциту бюджету та джерел його фінансування.</p>
Передумови для вивчення дисципліни	<p>Вибіркова навчальна дисципліна базується на засвоєнні таких дисциплін, як: «Економічна теорія», «Мікро- та макроекономіка», «Фінанси, гроші та кредит».</p>
Мета вивчення дисципліни	<p>Метою вивчення дисципліни засвоєння теоретичних основ формування та використання бюджету держави; розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи; бюджетної класифікації; формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел сталого фінансування доходів бюджету та напрямів використання бюджетних коштів; оволодіння методикою кошторисного фінансування; формування знань з питань бюджетного фінансування, кредитування та боргу.</p>
Формат дисципліни	<p>Для <i>денної</i> форми навчання дисципліна викладається в очному форматі із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальні графіки, дистанційне навчання) можуть використовуватись платформи Moodle, ZOOM. Формат викладання дисципліни є змішаним: поєднання традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання.</p> <p>Для <i>заочної</i> форми навчання дисципліна викладається у форматі поєднання самостійної роботи студента та сесійних занять. Основний обсяг матеріалу студенти опрацьовують самостійно за наданими методичними рекомендаціями, підручниками та електронними ресурсами. Під час навчальних сесій проводяться установчі лекції, практичні та консультаційні заняття, де розглядаються ключові теми курсу та виконуються завдання прикладного характеру. Для підтримки навчального процесу активно застосовуються електронні освітні платформи (Moodle, ZOOM тощо), що забезпечує можливість дистанційних консультацій, перевірки індивідуальних завдань і проміжного контролю знань. Формат викладання дисципліни є змішаним: він передбачає поєднання самостійного вивчення навчального матеріалу з елементами дистанційної взаємодії викладача та студента у період сесії.</p>
Компетентності відповідно до Стандарту вищої освіти зі спеціальності «Економіка»	<p>Вивчення дисципліни «Бюджетна система» має забезпечити набуття здобувачами вищої освіти наступних загальних та спеціальних компетентностей:</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.</p>

	СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів
Очікувані результати навчання	<p>ПР 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.</p> <p>ПР 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин</p>
Структура курсу	<p>Змістовий модуль 1. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України</p> <p>Тема 1.1. Сутність, призначення та роль бюджету.</p> <p>Тема 1.2. Бюджет як основний фінансовий план держави.</p> <p>Тема 1.3. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України.</p> <p>Тема 1.4. Бюджетне планування і бюджетне прогнозування.</p> <p>Тема 1.5. Бюджетний процес і бюджетні процедури.</p> <p>Змістовий модуль 2. Система доходів і видатків бюджетів</p> <p>Тема 2.1. Система доходів бюджетів.</p> <p>Тема 2.2. Система видатків бюджетів.</p> <p>Тема 2.3. Міжбюджетні відносини і система фінансової сталості.</p> <p>Тема 2.4. Виконання бюджету.</p> <p>Тема 2.5. Місцеві бюджети як основа фінансової бази місцевих органів влади.</p> <p>Змістовий модуль 3. Фінансування та борг бюджету</p> <p>Тема 3.1. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.</p> <p>Тема 3.2. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу.</p> <p>Тема 3.3. Фінансові ресурси місцевого самоврядування.</p> <p>Тема 3.4. Бюджет: світовий досвід теорії і практики.</p>
Методи навчання	<p>У процесі вивчення дисципліни «Бюджетна система» застосовуються як традиційні, так і інноваційні освітні технології. Під час лекційного курсу застосовуються презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, дискусійне обговорення проблемних питань. Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з систематизації, узагальнення, визначення причин недоліків, аналіз підсумків роботи, коригування дій для досягнення мети. Самостійна робота передбачає опрацювання додаткових джерел літератури; інформації з інтернет-сайтів; відеоматеріалів в YouTube за відповідними темами, посилання на які розміщено в системі Moodle.</p> <p>У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Microsoft Team, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки Viber, Telegram</p>
Форми контролю	Поточний контроль з дисципліни «Бюджетна система» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

	<p>Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмета, самостійні, практичні та контрольні роботи. Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіка виконання завдання.</p> <p>Модульний контроль проводиться у формі контрольної роботи або комп'ютерного тестування.</p> <p>Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам в електронний журнал після кожного контрольного заходу.</p> <p>Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання самостійної роботи, ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в електронному журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.</p>												
<p>Засоби та критерії оцінювання результатів навчання</p>	<p>Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного, модульного та підсумкового контролю.</p> <p>Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі.</p> <p>Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність та результативність роботи студента протягом семестру щодо вивчення програмного матеріалу дисципліни; - виконання завдань на практичних заняттях; - виконання індивідуальних та самостійних завдань. <p>Модульний контроль рівня знань передбачає виявлення рівня опанування студентом матеріалу змістового модуля та вміння застосувати теоретичні знання для вирішення практичної ситуації.</p> <p>Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам в електронний журнал після кожного контрольного заходу.</p> <p>Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку</p> <p style="text-align: center;">Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти</p> <table border="1" data-bbox="614 1736 1412 1870"> <thead> <tr> <th>Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю</th> <th>Практичні заняття</th> <th>Самостійна робота</th> <th>Модульний контроль</th> <th>Підсумковий контроль</th> <th>Загальний бал</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Залік</td> <td>30</td> <td>30</td> <td>40</td> <td>-</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал	Залік	30	30	40	-	100
Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал								
Залік	30	30	40	-	100								

	Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти			
	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
			іспит	залік
	90–100	A	Відмінно	Зараховано
	82–89	B	Добре	
	75–81	C	Задовільно	
	64–74	D		
	60–63	E	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання	
	35–59	FX		Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням
	1–34	F		
Політика	<p>Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем. Положення про академічну доброчесність у Білоцерківському національному аграрному університеті розміщене на сайті університету https://btsau.edu.ua/sites/default/files/Faculties/osvita/normatyvne/polog_akad_dobr_bnau.pdf</p> <p>Політика щодо відвідування занять: очікується, що студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі.</p> <p>Політика щодо дедлайнів і перескладання: студенти мають дотримуватись термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність.</p>			
Рекомендовані джерела інформації	<p align="center">РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</p> <p align="center">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бюджетний кодекс України // Закони України: Електронний сайт Верховної Ради України. URL: http://portal.rada.gov.ua/ 2. Податковий кодекс України // Закони України: Електронний сайт Верховної Ради України. URL: http://portal.rada.gov.ua/ 3. Про Державний бюджет України на відповідний рік // Закони України: Електронний сайт Верховної Ради України. URL: http://portal.rada.gov.ua/ 4. Бюджетна система : підруч. За ред. д. е. н., професора В. Г. Дем'янишина, д. е. н., професора О. П. Кириленко та д. е. н., професора З. М. Лободіної. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 624 с 5. Проць Н. Бюджетна система: навч. посіб.; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т економіки та упр., Каф. фінансів, банк. справи та страхування. - Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 267 с. 6. Статистичний збірник: «Бюджет України » . URL: https://mof.gov.ua/uk/statistichnij-zbirnik 7. Качула С. В., Павлова Г. Є., Лисяк Л. В., Добровольська 			

О.В., Катан Л. І. Бюджетна система України : навч. посіб. в схемах і таблицях. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.

8. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.

9. Бюджетна система України: навчальний посібник в схемах і таблицях / С. В. Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л. І. Катан. – Дніпро: Монолит, 2021. 332с.

10. Ярошевич Н.Б. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів.– Львів.: «Новий Світ2000», 2019. 400 с.

Додаткова література

1. Фінанси: підруч./ Юхименко П.І., Бойко С.В., Батажок С.Г. та ін.; за ред. П.І. Юхименка, С.В. Бойко. К.: Центр учбової літератури, 2018. 416 с.

2. Глобалізація та політика національної безпеки: підручник / Т.В. Сокольська., С.Г. Батажок та ін.: За загал. ред. д-р. екон. наук. професора П.І. Юхименка. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 408 с.

3. Юхименко П.І., Батажок С.Г., Зубченко В.В. Чинники ефективності архітектури інститутів бюджетної системи України. «Економіка та управління АПК», №1: Збірник наукових праць. Біла Церква. 2021. Стр. 151-163. DOI: <https://doi.org/10.33245/2310-9262-2021-169-2-151-163>

4. Юхименко П.І., Батажок С.Г., Гринчук Ю.С. Формування принципів державно-підприємницького партнерства в новому інституціональному порядку децентралізації. «Економіка та управління АПК», №2: Збірник наукових праць. Біла Церква. 2022. Стр. 152-163. DOI:<https://doi.org/10.33245/2310-9262-2022-177-2-152-163>

5. Батажок С.Г. Бюджет розвитку територіальної громади в умовах обмеженості формування доходів місцевих бюджетів. Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Вип.6 (253). Київ. 2022. С.152-161. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7249881>

6. Батажок С.Г. Бюджетні інструменти фінансування як основа місцевого економічного розвитку. Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Вип.57-8(278-279). Київ. 2024 С.99-107. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13953100>

7. Methodological approaches to research the efficiency of social infrastructure management in rural territories / I. Paska, Y. Grynchuk, S. Batashok // AIC Economics and Management. - 2024. - № 2. - P. 119–128. DOI: 10.33245/2310-9262-2024-193-2-119-128.

Додаткові ресурси

1. Міністерство фінансів України . URL : www.mof.gov.ua »

2. Законодавчі акти. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>

3. Державне казначейська служба України. URL : <https://www.treasury.gov.ua/>

4. Державна податкова служба України. URL : <http://tax.gov.ua>

Бюджетні інструменти економічного відновлення та розвитку.

